

**TROMS OG FINNMARK
STATSADVOKATEMBETER**

INSPEKSJONSRAPPORT

Troms politidistrikt 2021

Innholdsfortegnelse

1	Sammendrag	3
2	Bakgrunn for inspeksjonen	4
3	Gjennomføring av inspeksjonen	5
4	Straffesaksbehandlingen.....	6
4.1	Gjennomgang av tilbakemeldinger gitt i forbindelse med enkeltsaksbehandling siden forrige inspeksjon	6
4.2	Kvalitetsundersøkelsen av mishandlingssaker	6
4.3	Bruken av henleggelseskoder i mishandlingssaker	7
4.4	Straffesaksutvikling	7
4.5	Saksbehandlingstid	8
4.6	Oppklaring	9
4.7	Restanse og restansegrad	9
5	Troms politidistrikt bruk av etterretning.....	11
6	FSI – særlig om åpningstid.....	12
7	Referat fra møter	13
7.1	Møte med politimester og visepolitimester.....	13
7.2	Møte med påtaleleder og seksjonspåtaleleder	13
7.3	Møte med FEFE/DPA	13
7.4	Med FEFE ved SE	14
8	Statsadvokatens vurderinger og anbefalinger	16

1 Sammen drag

Troms politidistrikt leverer igjen meget godt på de aller fleste områdene innen straffesaksfeltet. I det vesentligste leverer distriktet kvalitativt gode straffesaker innen adekvat tid.

En utfordring er imidlertid saksbehandlingstiden for voldtektssaker der distriktet for andre året på rad ikke holder fristene fastsatt av riksadvokaten. Det er bedt om tiltak under pkt. 8 under.

Ellers synes det som om distriktet har kommet langt i å implementere etterretningsdoktrinen, noe som har utviklet beslutningsprosessen for hvilke saker det opprettes etterforskning i. Det er positivt at en egen jurist får ansvaret for dette fagfeltet i den grad det grenser opp mot etterforskning. En ser frem til å se hvordan dette vil påvirke straffesakene.

Ideelt sett hadde det vært en fordel med mer tilstedeværelse av jurist i FSI. Sett hen til saksmengden, er det usikkert om dette bør prioriteres. Det er allikevel interessant om større grad av juristtilgang gjennom døgnet kan sikres gjennom samarbeid med nabo distriktene som har samme utfordring.

Etter møtet med distriktet, er statsadvokatens største bekymring hvordan norsk politi i framtiden vil takle utfordringene med at kriminalitet flytter seg til digitale plattformer. Det er ingenting som tyder på at nedgangen en ser i registrert kriminalitet gjenspeiler en reell nedgang. Formentlig anmeldes slike saker i liten grad fordi de fornærmede anser dette som et lovtomt rom, ikke har tillit til at politiet kan etterforske slike saker eller synes det er pinlig at de har blitt lurt.

Effektiv etterforskning av slike saker krever en kompetanse og utstyr som det enkelte politidistrikt vanskelig kan opprette eller vedlikeholde.

2 Bakgrunn for inspeksjonen

Den årlige inspeksjon av Troms politidistrikt skjedde i år i oktober og november, med møter med utvalgte personer og ledere 9. november 2021.

På bakgrunn av fjorårets inspeksjonsrapport og Riksadvokatens rundskriv 1/2021 (Mål og prioriteringer for 2021), 3/2020 (fagledelsesrundskrivet), brev av 2. desember 2020 om fagledelse i 2021 og disponeringsskrivet av 17. februar 2021, samt vår virksomhetsplan av 3. mars 2021 hadde vi særskilt oppmerksomhet mot:

- kortere saksbehandlingstid i de alvorlige volds- og seksuallovbruddsakene, herunder fristsaker (vold, U18 og voldtekt),
- restansegrad,
- sikring, håndtering og bruk av digitale bevis i straffesaker,
- organisert kriminalitet, herunder arbeidslivskriminalitet og
- distriktets bruk av etterretningsrapporter.

På grunnlag av innspill gjennom året valgte vi også å se nærmere på

- bruken av henleggelseskodene 058 (bevisets stilling) og 103 (intet straffbart forhold bevist) i mishandlingssaker (straffeloven §§ 281 og 282) og
- FSI, særlig åpningstid/juristtilstedeværelse.

Nytt av året er at den årlige "inspeksjonen" av lokalt PST er bragt til opphør. Dette fordi PST ikke er i statsadvokatens styringslinje og inspeksjonen er erstattet av jevnlige "briefingsmøter".

Under fremgår under

- pkt. 3 om hvordan inspeksjonen ble gjennomført, under
- pkt. 4 om kvaliteten ved straffesaksbehandlingen, hvor de fleste av kulepunktene over er omhandlet, under
- pkt. 5 om distriktets bruk av etterretning, under
- pkt. 6 om FSI, under
- pkt. 7 korte referat fra møter i forbindelse med inspeksjonen og endelig under
- pkt. 8 oppsummeres statsadvokatenes vurderinger og anbefalinger.

3 Gjennomføring av inspeksjonen

Den årlige inspeksjonen av Troms politidistrikt skjedde i år i oktober og november gjennom innsyn i etterretningsmateriale, gjennom undersøkelser i PAL for Strasak og PSV, samt at det ble sett på tilbakemeldingene gitt til distriktet i enkeltsaker siste året og rapport fra tidligere undersøkelse av tvangsmiddelbruk og rapport om etterforskning av mishandlingssaker.

Endelig ble inspeksjonen gjennomført med møter med utvalgte ledere, etterforskere og politijuristene på politihuset i Tromsø 9. november 2021.

Inspeksjonen ble gjennomført av statsadvokatene Tor Børge Nordmo, Torstein Lindquister og førstestatsadvokat Hugo Henstein.

4 Straffesaksbehandlingen

Under behandles punktvis gjennomgang av tilbakemeldinger i forbindelse med enkeltsaksbehandling, kvalitetsundersøkelsen av mishandlingssaker, gjennomgangen av bruk av henleggelseskode, straffesaksutvikling, saksbehandlingstid, oppklaringsprosent og restanser.

4.1 Gjennomgang av tilbakemeldinger gitt i forbindelse med enkeltsaksbehandling siden forrige inspeksjon

I løpet av det siste året har det kun blitt registrert tre saker gjeldende straffesaksbehandlingen i Troms politidistrikt der kvaliteten ikke har vært tilfredsstillende. Dette er et meget lavt antall og vitner om at straffesaksarbeidet generelt har en god kvalitet.

Det lave antallet gjør at det ikke er mulig identifisere konkrete trender/forbedringspunkter.

4.2 Kvalitetsundersøkelsen av mishandlingssaker

På bakgrunn av en oppklaringsprosent på kun 27 % for 2021 for saker gjeldende mishandling i nære relasjoner, ble statsadvokatene forespurt av Troms politidistrikt å gjennomføre en kvalitetsundersøkelse av disse sakene for å identifisere læringspunkter.

Undersøkelsen ble utformet med utgangspunkt i siste nasjonale kvalitetsundersøkelse for voldtektssaker, allikevel slik at denne i samarbeid med fag- og utviklingsansvarlige for påtale og etterforskning ble tilpasset og kortet noe ned.

Gjennomgangen omfattet et tilfeldig utvalg av 20 saker som var henlagt med kode 058/grunnet bevisets stilling.

Det ble sett nærmere på sakskodingen, initialfasen, sporsikring, tilrettelagte avhør, politiavhør for øvrig, innhenting av historiske opplysninger og bruken av etterforskningsplan.

Her var det gjennomgående tilfredsstillende funn, allikevel slik at det manglet etterforskningsplan i flertallet av sakene, ev. at etterforskningsplanen var mangelfull eller ikke oppdatert.

Videre ble det vurdert mer overordnet om det burde ha vært startet etterforskning, om bevisvurderingen synes korrekt og om sakene burde ha vært ytterligere etterforsket før påtaleavgjørelse.

Heller ikke her fant en svakheter med etterforskningen, allikevel slik at det for et mindre antall av sakene synes som om etterforskningen kunne vært avsluttet tidligere/med færre etterforskningsskritt.

Konklusjonen fra undersøkelsen hitsettes: *"Ut fra det fåtall av saker som er gjennomgått, kan ikke statsadvokaten se kvalitetsmessige mangler av betydning for sakenes utfall. Etterforskningen holder gjennomgående et høyt nivå, og en er ikke av den oppfatning [...] at terskelen for å starte etterforskning har vært for lav. Det er således ikke framkommet noen funn på systemnivå som gir svar på henleggelsesprosenten.*

Statsadvokaten har også sett på statistikk fra nabodistrikt, og det opprettes heller ikke forholdsmessig flere saker i forhold til folketall."

Det vi dessverre ikke undersøkte, var bruken av henleggelseskoder. I etterkant av undersøkelsen ble vi gjort oppmerksom på fra påtaleleder at det kunne se ut som om Troms politidistrikt henla forholdsmessig færre saker med kode 103/intet straffbart forhold bevist enn andre distrikt. Koden gir saken status som oppklart, i motsetning til koden 058/bevisets stilling, som gir saken status uoppklart. Dette forholdet ble derfor gjenstand for inspeksjon, se neste punkt.

4.3 Bruken av henleggelseskoder i mishandlingssaker

Mishandlingssaker har ofte en vanskelig og uoversiktlig bevissituasjon. I tilfeller der beviskravet ikke er oppfylt, vil det regelmessig være slik at denne tilsier at en ikke med sikkerhet kan konkludere verken med straffeskyld eller med at forholdet ikke er straffbart.

På bakgrunn av funn gjort i kvalitetsundersøkelsen over og senere tilbakemelding om bruk av henleggelseskoder, ble det sett på bruken av koden 103/intet straffbart forhold bevis i mishandlingssaker.

Troms politidistrikt hadde ingen saker som var henlagt på denne koden i hittil i år (pr. 9. november 2021).

Landssnittet kan synes å ligge på 6,8 % av sakene henlagt med denne koden hittil i år, men tallet, som er hentet fra PSV/Monitor er beheftet med usikkerhet.

I alle tilfeller er det klart at Troms politidistrikt ikke bruker koden 103/intet straffbart forhold anses bevist i for stor grad. Dette kan forklare Troms' oppklaringsprosent i disse sakene. Etter vår oppfatning er reelle tall et bedre grunnlag for analyser enn gode tall i seg selv.

4.4 Straffesaksutvikling

Nedgangen i 2020 på 4,9 % færre registrerte straffesaker pr. 1. november har fortsatt i år. Nedgangen er betydelig og det er en ytterligere nedgang på saker i perioden 1. januar til 31. oktober på 11,8 %. Sakstallet har gått ned fra 7.432 saker til 6.555 for perioden og det er antall narkotika- og vinningssaker som har størst nedgang med hhv. 25,2 og 23,6 %, respektive 183 og 394 saker.

	I Fjor	I År	Diff	Diff %
ØKONOMI	464	447	-17	-3,7 %
VINNING	1 669	1 275	-394	-23,6 %
VOLD	821	724	-97	-11,8 %
SEDELIGHET	223	237	14	6,3 %
NARKOTIKA	725	542	-183	-25,2 %
SKADEVERK	413	406	-7	-1,7 %
MILJØ	95	95	0	0,0 %
ARBEIDSMILJØ	11	27	16	145,5 %
TRAFIKK	1 662	1 546	-116	-7,0 %
ANNEN	1 035	901	-134	-12,9 %
UNDERSØKELSESSAKER	314	355	41	13,1 %
Totalt for	7 432	6 555	-877	-11,80 %

JUS066 pr. 1. november

Nedgangen på antall narkotikasaker antas å ha sammenheng med nye direktiver vedr. tvangsmiddelbruken i de mindre sakene. Samtidig skal det ikke utelukkes at "helårsvirkning" av koronaepidemien tilsier mindre innførsel av narkotika.

Nedgangen på antall vinningssaker er mer usikker. Om den har sammenheng med minsket behov for å finansiere narkotikabruk, er den gledelig. Imidlertid er det grunn til å frykte at tallene mest gir uttrykk for registrert kriminalitet. Troms politidistrikt er av den oppfatning at en stor del av kriminaliteten har flyttet seg på nett og at slik kriminalitet anmeldes i mindre grad. Det vises nærmere om dette til pkt. 7.3 under.

4.5 Saksbehandlingstid

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden pr. 1. november 2021 er ifølge JUS316 på 77. Det er nedgang på 10 dager fra fjoråret og er en gledelig utvikling fra et allerede godt utgangspunkt.

	Påtaleavgjorte saker				Gj.snittlig saksbeh.tid	
	Totalt	Uoppklart	Oppklart	% Oppklart	Totalt	Oppklart
ØKONOMI	434	217	115	34,6 %	86	186
VINNING	1 365	834	426	33,8 %	39	86
VOLD	721	286	385	57,4 %	101	104
SEDELIGHET	220	74	134	64,4 %	175	207
NARKOTIKA	638	203	421	67,5 %	82	92
SKADEVERK	386	238	118	33,1 %	36	77
MILJØ	108	32	68	68,0 %	65	49
ARBEIDSMILJØ	28	6	4	40,0 %	172	109
TRAFIKK	1 552	176	1 339	88,4 %	41	40
ANNEN	920	224	527	70,2 %	71	78
Totalt	6 372	2 290	3 537	60,7 %	64	77

JUS316 pr. 1. november 2021

Det er nedgang på en rekke områder, mest gledelig er utviklingen hva gjelder voldssaker hvor nedgangen er på 19 dager sammenlignet med i fjor. Her er gjennomsnittlig saksbehandlingstid for de prioriterte (oppklarte) voldssakene ifølge PSV/Monitor på 85 dager (pr. 29. november), en forbedring fra 124 dager i fjor og under lovbestemt frist på 90 dager.

Saksbehandlingstiden for U18-sakene er på 40 dager totalt og 37 dager for de oppklarte. Dette er innenfor lovbestemt frist på 42 dager.

Imidlertid er voldtektssakene fortsatt en utfordring for Troms politidistrikt. Her er saksbehandlingstiden hittil i år (pr. 29. november) for de oppklarte sakene på 138 dager, hvilket er over fristen satt av riksadvokaten på 130 dager.

Som i fjor, er det behov for å bedre saksbehandlingstiden for voldtektssaker. Dette er som kjent saker med fornærmede som regelmessig rapporterer å ha "livet på vent" til saken er endelig avgjort. Når Troms generelt har god saksbehandlingstid, antas det fortsatt at potensialet er stort.

En mindre gjennomgang av eldre uavgjorte saker, kan tyde på at styring fra påtaleledelsen her kan være et viktig virkemiddel. Det er flere saker som uten noen klar grunn opparbeider seg lang saksbehandlingstid hos påtalejuristen.

Med virkning fra oktober i år har statsadvokatembetet startet oppfølging av alle voldtektssaker over tre måneder som ikke er påtaleavgjort. I tillegg følges alle øvrige alvorlige saker med seksuallovbrudd og alle mishandlingssaker eldre enn seks måneder opp særskilt.

4.6 Oppklaring

En viktig faktor for forskjellen i oppklaringsprosent (andelen positive påtalevedtak) mellom politidistriktene, er fordelingen av sakstyper. En sammenligning mot landet for øvrig er derfor mindre interessant.

Andelen oppklarte straffesaker er pr. 1. november 2021 på 60,7 %, en nedgang fra fjoråret og 2019 som var på hhv. 62,5 og 64,4 %.

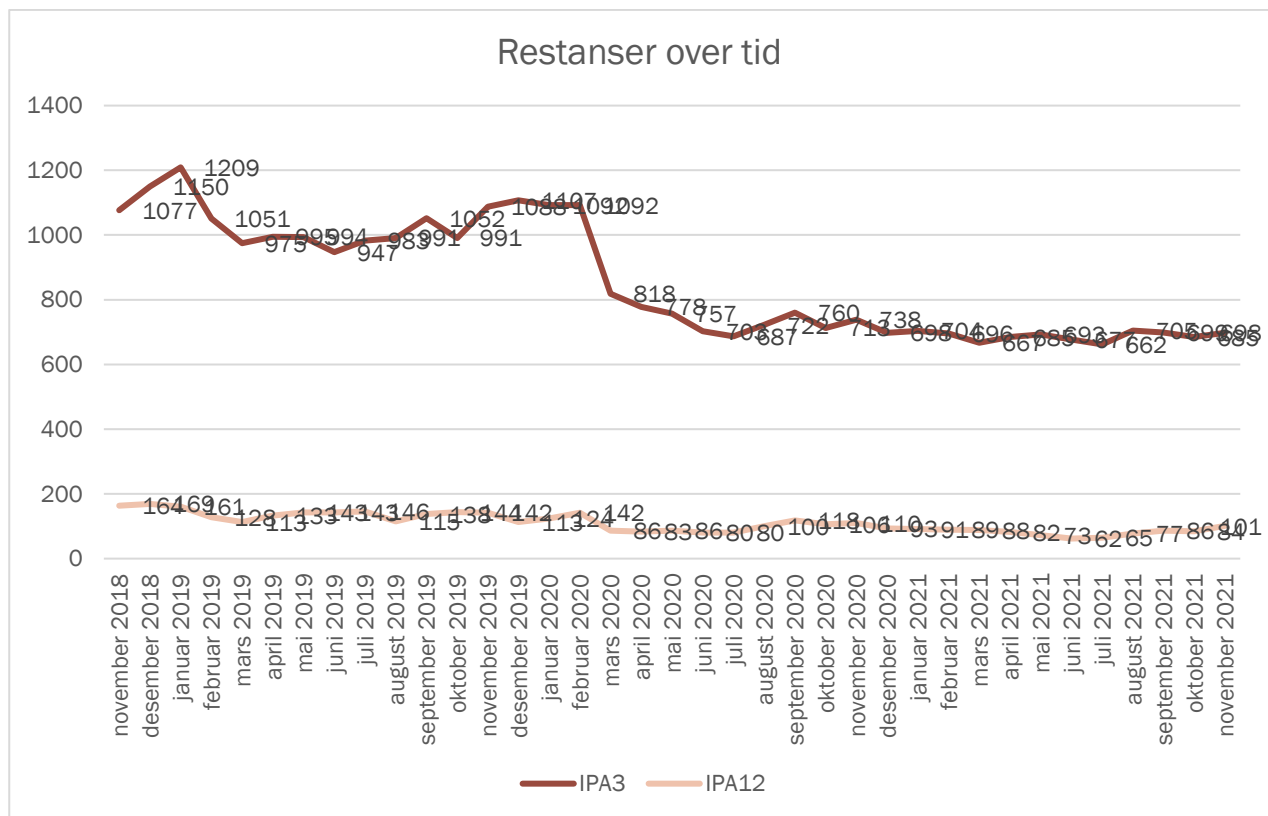
Andelen oppklarte vinningssaker er økt til 33,8 % fra 31,2 % i fjor. For voldssaker er oppklaringsandelen 57,4 % og for sedelighet 64,4 %, hvilket for begge er en forbedring fra i fjor. Det vises for øvrig til tabellen foran under foregående punkt.

4.7 Restanse og restansegrad

Distriktets restansegrad er lav, hvor ikke påtaleavgjorte saker over tre måneder (IPA3) utgjorde 8,5 % og IPA12 utgjorde 1,2 %, begge godt under de nasjonale kravene på hhv. 10 og 2 %.

Utviklingen de siste tre år over totalt antall saker eldre enn tre og tolv måneder vises under og

viser at distriktet fortsatt synes å ha god kontroll over straffesaksporteføljen.

Resultatene har slik sett ikke gitt grunnlag for nærmere undersøkelser.

5 Troms politidistrikt bruk av etterretning

Det kom en ny utgave av politiets etterretningsdoktrine i fjor, etter at denne først ble lansert i 2014. Formålet med denne var bl.a. å sørge for mer kunnskapsbasert politiarbeid, herunder å iverksette etterforskning i de rette sakene.

Det synes som om implementeringen av rutinen har tatt tid i politiet. Etterretning kan i utgangspunktet synes å falle utenfor påtalemyndighetens ansvarsområde og heller høre inn under Politidirektoratets/Justis- og beredskapsdepartementets område. På to områder er det viktig med innsyn og styring fra påtalemyndighetens side.

For det første er både etterretning og etterforskning formålsstyrte virksomheter med glidende overganger. Det er derfor viktig at påtalemyndigheten har det nødvendige innsyn for å kunne kvalitetssikre at en i realiteten ikke har gått over til etterforskning. Dette har betydning for hvem som bestemmer, hvilket regelsett som gjelder mv.

For det annet er det opp til påtalemyndigheten å vurdere om det skal iverksettes etterforskning, jf. straffeprosessloven § 225. Dette kan kun skje gjennom innsyn i relevant grunnlagsmateriale.

I forkant av inspeksjonene fikk vi tilsendt relevante etterretningsrapporter til gjennomsyn.

Rapportene synes relevante og kvalitativt gode.

Etter samtale med ledelsen i politidistriktet (politimester, visepolitimester, påtaleleder og seksjonspåtaleleder) opplyses det at Etterretningsdoktrinen er i ferd med å finne sin form i distriktet der en sikrer at prioriteringer på bakgrunn av etterretningsrapporter skjer på politimesternivå.

Det er videre ansatt en egen etterretningsjurist, som bl.a. skal monitorere etterretningsopplysninger i Indicia. Det er viktig at denne juristen, bl.a. gjennom innsyn i Indicia og politiets etterretningsrapporter 1) er en kvalitetskontrollør slik at en er trygg på at når en reelt sett går over i en etterforskningsfase sørger for at påtalemyndigheten leder arbeidet og 2) bidrar til å vurdere om etterforskning bør åpnes i tråd med distriktets systemer for dette, jf. straffeprosessloven § 225.

Det anbefales at det utarbeides egnet stillingsinstruks for denne stillingen.

6 FSI – særlig om åpningstid

Det ble i høst tatt kontakt hit fra Riksadvokatembetet og videreformidlet en bekymring fra Politidirektoratet om åpningstiden til FSI i Troms politidistrikt.

Konkret gjaldt det at FSI i all hovedsak kun hadde tilgjengelig jurist på dagtid. Av den grunn ble FSI tema også på denne inspeksjonen.

Under inspeksjonen ble det klart at jurist/påtalefaglig etterforskningsleder (PÅL) er tilgjengelig på hverdager frem til kl. 16.00 og i helgene frem til kl. 14.00, mens politifaglig etterforskningsleder (PEL) er tilgjengelig til 23.00.

Det er utvilsomt at det kvalitetsmessig vil være en fordel med PÅL og PEL på jobb i hele åpningstiden til FSI. Dette dersom det oppstår en sak som skal etterforskes, men også for at påtalemyndigheten skal monitorere politiets aktivitet gjennom oppdragsloggen og vurdere om etterforskning bør iverksettes.

Troms politidistrikt mottar/oppretter i snitt ca. 28 anmeldelser i døgnet. De fleste av disse registreres på hverdagene i ordinær arbeidstid. Undersøkelser distriktet har gjort viser at det på ukedager mellom kl. 16.00 og 23.00 opprettes få eller ingen saker. Derimot opprettes det flere saker natt til lørdag og søndag.

Det legges herunder til grunn at PEL og operasjonsleder har slik erfaring at de vil kontakte påtalemyndigheten ved jourhavende når det er behov, selv om dette ikke fullt ut erstatter en tilstedeværende påtalemyndighet.

Gitt distriktets størrelse vurderes det som høyst usikkert om det forbedrede kvalitative arbeidet FSI som en vil oppnå med fast tilstedeværelse av PÅL fram til kl. 23.00 på hverdagene rettferdiggjør ressursuttaket med samme.

Ankepunktet her er en litt løst fundert bekymring knyttet til om terskelen for å kontakte jourhavende er lav nok. Det er et inntrykk at henvendelser til en viss grad "siles" av hensyn til at disse kan utløse kostnader. Ut i fra samtaler med politimesteren, skal det utredes en form for døgnskutt, tredelt jourordning.

Det er statsadvokatens oppfatning at de nordlige politidistriktene igjen bør vurdere en felles jourordning som kan sikre døgnskutt digital tilstedeværelse.

7 Referat fra møter

Det ble gjennom inspeksjonen holdt egne møter med:

- politimester og visepolitimester,
- påtaleleder og seksjonspåtaleleder,
- politiadvokatene,
- FEFE ved DPA
- FEFE ved SE
- FEFE ved FSI.

Det vesentligste av det omhandlede i møtet med FSI er behandlet over og møtet med politijuristene var mest preget av statsadvokatenes orientering og referat er ikke inntatt under.

7.1 Møte med politimester og visepolitimester

Politimesteren pekte på at styrkingen av påtaleseksjonen de senere år har gitt ønskede resultater og er et viktig bidrag til de gode resultatene distriktet oppnår. Når alle stillinger er besatt, vil det være 27 påtalejurister i distriktet.

Den bekymring som var knyttet til økonomi i fjor er ikke til stede i år og en venter å kunne finansiere en sunn drift av politidistriktet. Utfordringen knyttes imidlertid til evnen til å rekruttere erfarne etterforskere og etterforskningsledere.

Det har gjennom året vært dialog mellom distriktet og statsadvokatembetet om å se nærmere på om det bør iverksettes etterforskning knyttet til fiskeri innenfor 12-milsgrensen. Distriktet har begynt, og vil i 2022, søke å sikre seg et bedre beslutningsgrunnlag for et slikt arbeide, som mest hensiktsmessig kan skje i samarbeid med Finnmark, Nordland og Møre og Romsdal politidistrikt.

7.2 Møte med påtaleleder og seksjonspåtaleleder

Påtalelederne bekrefter bekymringen knyttet til mangel på erfarne etterforskere og peker på at dette særlig gjelder for saker med tilrettelagte avhør og mishandlingssaker. Dette problemet har vært særlig uttalt siste år der større distrikter har rekruttert mange nye etterforskere og etterforskningsledere, som har gjort at distriktet har mistet mange erfarne.

Når det gjelder oppfølging av straffesaksbehandlingen, har det ikke vært iverksatt særskilte tiltak for å nå måltallene.

7.3 Møte med FEFE/DPA

Under møtet ved FEFE ved DPA (digitalt politiarbeid) ble det poengtert fra distriktet at den nedgangen en i dag ser på antall anmeldelser, neppe reflekterer en reell nedgang i kriminaliteten. Det er sannsynlig at mye vinningskriminalitet har flyttet seg til digitale flater og

det ble presentert saker der relativt store beløp svindles ved hjelp av stråselkaper og ved bruk av kryptovaluta.

Dette er saker der det er avgjørende å iverksette etterforskning raskt, noe som utfordrer distriktets kapasitet og kompetanse. Dette er ikke særskilt for Troms politidistrikt.

Det antas at anmeldelsesfrekvensen er lavere for slike saker, både fordi det kan være pinlig å bli lurt på denne måten og fordi fornærmede har lav tillit til at politiet kan håndtere slike saker.

Primærstrategien blir inntil videre å forebygge gjennom å bidra til at innbyggerne kan verne seg selv, men det er klart at dette er uholdbart på lengre sikt. Det er usikkert i hvilken grad dette er saker som best håndteres av det enkelte distrikt eller Økokrim, ev. Kripos ved NC3.

Ellers ble bl.a. riksadvokatens direktiv av 9. juni 2021 om ransaking av datamengder som det er grunn til å tro kan inneholde opplysninger underlagt beslagsforbudet i straffeprosessloven § 204, jf. § 119, diskutert. Distriktet mangler systemer som sikrer notoritet om slike opplysninger og om hvordan disse er behandlet, på samme vis som en har for bl.a. kommunikasjonskontroll. Konkret "bytter" dataetterforskere saker, slik at det ikke er en etterforsker i saken som gjennomfører slik kontroll.

Etter et par tingrettsavgjørelser senere tid, er det usikkert om dette er tilstrekkelig.

For øvrig ble tips oversendt fra diverse tjenestetilbydere til Kripos og videresendt politidistriktene for behandling diskutert ("NECMC-saker"). Det opprettes saker i straffesakssystemet for alle disse tipsene, men den videre håndteringen avgjøres bl.a. av bevisituasjonen, grovhet, gjerningspersonens alder mv. Politiet opplyser å ha god kontroll på disse sakene.

I etterkant av møtet er embetet enig med distriktet i at det opprettes straffesak i alle disse tilfellene, men at det oftest ikke er rimelig grunn til å iverksette etterforskning der mistenkte er under 15 år. Dette inntil det eventuelt foreligger sentrale retningslinjer for behandlingen av disse sakene.

7.4 Med FEFE ved SE

Under møtet ved FEFE ved SE (spesiell etterforskning) ble det klart at saker om arbeidslivskriminalitet i det vesentligste ble etterforsket av avdelinger i distriktet, men at hovedstrategien her var forebygging gjennom samarbeid med NAV, Skatteetaten og Arbeidstilsynet, samtidig som de prøver å få inn Fiskeridirektoratet, Statens vegvesen og Toll.

Gjeldende menneskehandel mener en å se resultater av domfellelse i en større sak og kontakt med huseiere som leier ut til massasjeinstitutter som tilbyr seksuelle tjenester.

For de mer tradisjonelle narkotikasakene opplever de fortsatt å levere godt, selv om det

utfordrer deres evne til å bistå distriktet for øvrig med metodebruk.

Riksadvokatens nye retningslinjer for tvangsmiddelbruk i mindre narkotikasaker av 9. april i år har hatt liten betydning for deres arbeid da det har et relativt bredt beslutningsgrunnlag for de sakene de åpner.

8 Statsadvokatens vurderinger og anbefalinger

Troms politidistrikt leverer i det vesentligste på et høyt nivå i straffesakene. Det er jevnt over en god kvalitet og sakene behandles i det vesentligste med et adekvat tempo.

Fortsatt er det imidlertid en bekymring knyttet til saksbehandlingstiden for voldtektssaker. Disse følges særskilt opp her i fra, men det antas at dette i det vesentligste har med porteføljestyling på ledernivå og av den enkelte påtalejurist å gjøre.

Det bes om at politiet innen 1. februar 2022 redegjør for hvilke tiltak som iverksettes for å sikre at disse sakene påtaleavgjøres innen 130 dager.

Det er gledelig at etterretningsdoktrinen nå synes å finne sin form i distriktet, noe som antas å ville styrke det kunnskapsbaserte politiarbeidet. Distriktet bes vurdere å opprette en egen rutine- og eller stillingsbeskrivelse for den nye etterretningsjuristen. Denne bør sikre at etterretningsarbeidet monitoreres slik at påtalemyndigheten kan ta over om en i realiteten er over i en etterforskning og gi vedkommende en rolle i om det bør opprettes straffesak, jf. straffeprosessloven § 225.

En ser videre frem til det arbeidet distriktet skal gjøre for å gi beslutningsstøtte til om det er grunnlag for å igangsette etterforskning knyttet til fiskerisaker.

Ellers ser en at FSI har en svært begrenset åpningstid med PÅL. Samtidig er det tvilsomt om det er ressursvarende å øke tilstedeværelsen. Muligens bør distriktet vurdere å kompensere med døgnskuttet jourordning, gjerne i samarbeid med andre politidistrikt.

En utfordring, som nok blir å vedvare flere år, er politiets evne til å etterforske straffbare handlinger som skjer på digitale plattformer. Dette er grenseoverskridende kriminalitet som er vanskelig å etterforske grunnet muligheter til å skjule spor gjennom falske identiteter, krypterte meldinger, VPN, kryptovaluta mv. Det er tvilsomt om det kan forventes at de enkelte politidistrikter kan, eller bør, bli spydspisser på denne type kriminalitet. Det kreves kompetanse som er vanskelig å vedlikeholde, samt kostbart utstyr. Antakelig vil slike saker best kunne ivaretas gjennom et vesentlig forebyggende arbeid, samt å sentralisere etterforskning til kompetansemiljø hos politiets særorgan.